

PROGRAM PRIORYTETOWY

Tytuł programu:

**Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej (wraz z instalacją OZE).
Pilotaż w obszarze poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej
realizowanych w formule EPC/ESCO**

1. Cel programu

Celem programu jest poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej poprzez zoptymalizowane inwestycje w poprawę efektywności energetycznej budynków realizowane w formule EPC/ESCO, wraz z ewentualną instalacją odnawialnych źródeł energii oraz magazynów energii.

Projekt „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej (wraz z instalacją OZE). Pilotaż w obszarze poprawy efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej realizowanych w formule EPC/ESCO”, zakłada realizację celu Programu FEnIKS 2021-2027, jakim jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego. Projekt wpisuje się w cel szczegółowy EFRR/FS.CP2.I - Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.

2. Wskaźnik osiągnięcia celu

Stopień realizacji celu programu mierzony jest za pomocą wskaźnika osiągnięcia celu pn.:

- 1) Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu wynosi co najmniej 30 sztuk.
- 2) Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej – planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu wynosi co najmniej 100 000 m².
- 3) Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł OZE – planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu wynosi co najmniej 600 kWe.
- 4) Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł OZE – planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu wynosi co najmniej 500 kWt.
- 5) Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (innych niż indywidualne) - planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu wynosi co najmniej 11 sztuk.
- 6) Pojemność magazynów energii elektrycznej - planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu wynosi co najmniej 0,1 MWh.
- 7) Roczne zużycie energii pierwotnej w budynkach publicznych (Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej) - planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu wynosi co najmniej 6 500 MWh/rok.
- 8) Szacowana emisja gazów cieplarnianych (Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych) - planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu wynosi co najmniej 2 500 ton ekwiwalentu CO₂/rok.
- 9) Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej - planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu wynosi co najmniej 1 000 MWh/rok.
- 10) Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej - planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu wynosi co najmniej 5 250 MWh/rok.

- 11) Zmniejszenie zużycia energii końcowej – planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu wynosi co najmniej 22 500 GJ/rok.

3. Budżet

Finansowanie przedsięwzięć w ramach przedmiotowego programu priorytetowego przewidziane jest z wykorzystaniem instrumentu finansowego w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, tj. ze środków Funduszu Spójności (FS) w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.

Budżet na realizację celu programu priorytetowego dla zwrotnych i bezzwrotnych form dofinansowania wynosi do 224 089,64 tys. zł, tj.:

- 1) 190 476,19 tys. zł ze środków unijnych, tj. Funduszu Spójności, w tym:

- środki bezzwrotne - 109 803,92 tys. zł,
- środki zwrotne – 80 672,27 tys. zł.

- 2) ze środków własnych NFOŚiGW -kwota 33 613,45 tys. zł, w tym:

- środki zwrotne 33 613,45 tys. zł.

4. Okres wdrażania

Program realizowany będzie w latach **2024 - 2029**, przy czym:

- 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do **31.12.2028 r.**,
- 2) środki wydatkowane będą do **31.12.2029 r.**

5. Terminy i sposób składania wniosków

Nabór wniosków odbywa się w konkurencyjnym trybie:

- ciągłym dla projektów, dla których dokumentacja została współfinansowana w ramach poddziałania 1.3.1 POIiŚ 2014-2020 i dla których, zgodnie z umową o dofinansowanie POIiŚ, rzeczowa realizacja inwestycji ze środków FEnIKS 2021-2027 odbywać się będzie w formule EPC/ESCO;
- konkursowym dla pozostałych projektów.

Terminy, sposób składania i rozpatrywania wniosków określone zostaną odpowiednio w ogłoszeniu o naborze lub w regulaminie naboru, które zamieszczane będą na stronie internetowej NFOŚiGW.

6. Koszty kwalifikowane

- 1) Okres kwalifikowalności kosztów od 01.01.2021 r. do 31.12.2029 r., w którym to poniesione koszty mogą być uznane za kwalifikowane.
- 2) Koszty kwalifikowane - zgodnie z „Wytycznymi w zakresie kosztów kwalifikowanych” z uwzględnieniem „Wytycznych do realizacji projektów w formule ESCO/EPC wraz z zakresem prac możliwych do objęcia finansowaniem”.
- 3) Koszty zarządzania są kwalifikowane do wysokości 5% sumy kosztów kwalifikowanych.
- 4) Dopuszcza się ponoszenie kosztów związanych z działaniami edukacyjnymi w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa lub na współpracę, w tym wymianę wiedzy i doświadczeń oraz konsultacje, z partnerami z innych Państw Członkowskich, kandydujących lub stowarzyszonych, pod warunkiem, że będzie to bezpośrednio związane z realizowanym projektem. Działania te są nieobligatoryjne, ale w przypadku ich wystąpienia w ramach przedsięwzięcia

inwestycyjnego zgłoszonego we wniosku o dofinansowanie, kwalifikuje się je do wysokości nieprzekraczającej 5% sumy kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia.

- 5) Podatek od towarów i usług (VAT) jest kosztem kwalifikowanym tylko wówczas, gdy jest on faktycznie i ostatecznie ponoszony przez Beneficjenta, a Beneficjent nie ma prawnej możliwości odliczenia podatku naliczonego od podatku należnego w jakiejkolwiek części, zgodnie z przepisami ustawy o podatku od towarów i usług. Podatek VAT, który można odliczyć, nie może być uznany za kwalifikowany, nawet jeżeli nie został faktycznie odzyskany przez Beneficjenta. Oznacza to, że w przypadkach, gdy Beneficjent może odliczyć podatek VAT, ale rezygnuje z tej możliwości, podatek VAT nie jest kosztem kwalifikowanym.

7. Formy i warunki udzielania dofinansowania

7.1 Formy dofinansowania

- 1) Dotacja ze środków Funduszu Spójności, zwana dalej „dotacją IF”.
- 2) Pożyczka ze środków Funduszu Spójności zwana dalej „pożyczką IF”.
- 3) Pożyczka preferencyjna ze środków krajowych NFOŚiGW, zwana dalej „pożyczką NFOŚiGW”.

7.2 Intensywność dofinansowania

Szczegółowe warunki w zakresie intensywności dofinansowania przedstawione zostały w ust. 7.3 Warunki dofinansowania poniżej.

7.3 Warunki dofinansowania

- 1) dofinansowanie nie będzie udzielone na przedsięwzięcie zakończone przed dniem złożenia wniosku,
- 2) dofinansowanie nie będzie udzielane na te same koszty przedsięwzięcia, które zostały sfinansowane w ramach innych publicznych środków krajowych lub zagranicznych, w tym ze środków budżetu Unii Europejskiej,
- 3) warunkiem wypłaty dotacji/pożyczki IF/pożyczki NFOŚiGW jest przedłożenie przez Beneficjenta umowy o poprawę efektywności energetycznej (w skrócie EPC) zawartej pomiędzy Beneficjentem a Przedsiębiorstwem oszczędzania energii typu ESCO (skrót od ang. Energy Service Company).
- 4) wypłata transz dotacji, pożyczki IF i pożyczki NFOŚiGW może nastąpić w formie refundacji lub zaliczki,
- 5) okres trwałości wynosi 5 lat od dnia zakończenia realizacji przedsięwzięcia (zgodnie z art. 73 ust. 2 lit. j rozporządzenia 2021/1060),
- 6) w ramach programu nie przewiduje się udzielania pomocy publicznej. W sytuacji wykorzystywania infrastruktury obiektu w związku z działalnością gospodarczą (w rozumieniu unijnego prawa konkurencji), wydajność przypisana co roku na taką działalność nie może przekroczyć 20% całkowitej rocznej wydajności tej infrastruktury¹.

Finansowanie przedsięwzięć w ramach przedmiotowego programu priorytetowego, z wykorzystaniem instrumentu finansowego w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (instrument w rozumieniu art. 2 pkt 16 rozporządzenia ogólnego), oznacza formę wsparcia udzielanego

---

¹ Wydajność może być określana w szczególności jako udział (%) powierzchni o regulowanej temperaturze powietrza wykorzystywanej do prowadzenia działalności gospodarczej w całkowitej powierzchni o regulowanej temperaturze powietrza w danym obiekcie (lub w jego części objętej projektem). Jeśli ta sama powierzchnia wykorzystywana jest do prowadzenia działalności niegospodarczej i działalności gospodarczej, udział może być określony także z uwzględnieniem czynnika czasu.

w ramach struktury, z wykorzystaniem której produkty finansowe są dostarczane ostatecznym odbiorcom wsparcia.

Poziomy wsparcia dotacyjnego i z pożyczki IF uzależnione są od scenariuszy realizacyjnych, związanych z planowanymi poziomami oszczędności energii końcowej.

Forma dofinansowania:	Poziom wsparcia:	Opis działania (scenariusz realizacyjny):	Rozliczenie dofinansowania:
Dotacja IF (środki bezzwrotne):	do 29% kosztów kwalifikowanych	mała termomodernizacja – w rozumieniu „Wytycznych do realizacji projektów w formule ESCO/EPC wraz z zakresem prac możliwych do objęcia finansowaniem”. Warunki: redukcja zapotrzebowania na energię końcową (E_K): $30\% \leq E_K < 45\%$ redukcja zapotrzebowania na energię pierwotną: minimum 30%.	Rozliczenie dofinansowania z NFOŚiGW: obliczeniowo - na podstawie audytu ex-post i SCHE po zakończeniu realizacji. Rozliczenie GOE - na podstawie Umowy EPC:
	do 39% kosztów kwalifikowanych	średnia termomodernizacja - w rozumieniu „Wytycznych do realizacji projektów w formule ESCO/EPC wraz z zakresem prac możliwych do objęcia finansowaniem”. Warunki: redukcja zapotrzebowania na energię końcową: $45\% \leq E_K < 60\%$ redukcja zapotrzebowania na energię pierwotną – minimum 30%.	Przynajmniej raz na rok z uwzględnieniem minimalnego okresu zarządzania energią. Rozliczanie GOE reguluje umowa EPC.
	do 49% kosztów kwalifikowanych	głęboka termomodernizacja - w rozumieniu „Wytycznych do realizacji projektów w formule ESCO/EPC wraz z zakresem prac możliwych do objęcia finansowaniem”. Warunki: redukcja zapotrzebowania na energię końcową: $E_K \geq 60\%$ redukcja zapotrzebowania na energię pierwotną – minimum 30%.	

Pożyczka IF ² :	do 56% kosztów kwalifikowanych albo do 46% kosztów kwalifikowanych albo do 36% kosztów kwalifikowanych. Łącznie pożyczka UE wraz z dotacją UE do 85%	Warunek: zarządzanie energią w budynku/ach przez firmę ESCO przez minimalny okres, o którym mowa w „Wytycznych do realizacji projektów w formule ESCO/EPC wraz z zakresem prac możliwych do objęcia finansowaniem”	
Pożyczka NFOŚiGW	15% kosztów kwalifikowanych jako uzupełnienie dofinansowania UE do 100% kosztów kwalifikowanych	Warunek: zarządzanie energią w budynku/ach przez firmę ESCO przez minimalny okres, o którym mowa w „Wytycznych do realizacji projektów w formule ESCO/EPC wraz z zakresem prac możliwych do objęcia finansowaniem”	
<p>Warunki finansowania pożyczki IF:</p> <p>Oprocentowanie pożyczki IF: 0%, pierwsza spłata na koniec kwartału kalendarzowego, następującego po kwartale, w którym wypłacono pierwszą transzę środków.</p> <p>Okres finansowania: nie dłużej niż 15 lat liczone od daty planowanej wypłaty pierwszej transzy pożyczki do daty spłaty ostatniej raty kapitałowej.</p> <p>Karencja w spłacie rat kapitałowych: do 12 miesięcy liczone od daty zakończenia projektu (daty zakończenia kwalifikowalności wydatków).</p> <p>Warunki finansowania pożyczki NFOŚiGW:</p> <p>Oprocentowanie pożyczki NFOŚiGW: 1%, odsetki z tytułu oprocentowania spłacane na bieżąco w okresach kwartalnych, pierwsza spłata na koniec kwartału kalendarzowego, następującego po kwartale, w którym wypłacono pierwszą transzę środków.</p> <p>Okres finansowania: nie dłużej niż 15 lat liczone od daty planowanej wypłaty pierwszej transzy pożyczki do daty spłaty ostatniej raty kapitałowej.</p> <p>Karencja w spłacie rat kapitałowych: do 12 miesięcy liczone od daty zakończenia projektu (daty zakończenia kwalifikowalności wydatków).</p> <p>Umowa EPC: Energy Performance Contract – Umowa podpisana przez Wnioskodawcę oraz firmę ESCO na realizację termomodernizacji i późniejsze zarządzania energią w budynku/-ach (umowa na zarządzanie energią może stanowić osobną umowę, na cele związane z realizacją i rozliczeniem dofinansowania traktowane będą łącznie);</p> <p>GOE: Gwarantowana Oszczędność Energii w umowie EPC;</p> <p>SCHE: Świadectwo Charakterystyki Energetycznej.</p>			

² Poziomy pożyczki odpowiadają maksymalnemu poziomowi dofinansowania dla kolejno małej, średniej i głębokiej termomodernizacji

7.4 Beneficjenci

Beneficjentami wsparcia, definiowanymi jako ostateczni odbiorcy wsparcia są:

- nadzorowane lub podległe organy administracji rządowej i jednostki organizacyjne, prowadzące samodzielną gospodarkę finansową, w tym m.in. szkoły wyższe lub szpitale „resortowe” (szpitale podległe lub nadzorowane przez centralne organy administracji rządowej).

7.5 Rodzaje przedsięwzięć

Wspierane będą przedsięwzięcia z zakresu interwencji:

045 - Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej.

Działanie obejmuje wsparcie poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, poprzez m.in. ocieplenie obiektu, wykorzystanie technologii odzysku ciepła, przyłączenie do sieci ciepłowniczej, instalację nowych niskoemisyjnych lub odnawialnych źródeł ciepła lub energii elektrycznej na potrzeby własne, w tym przydomowych magazynów energii i pomp ciepła, wymiany oświetlenia na bardziej energooszczędne, urządzeń umożliwiających indywidualne rozliczenie kosztów dostarczonego ciepła lub chłodu wyposażonych w funkcje zdalnego odczytu oraz zastosowanie systemów zarządzania energią w budynku (BMS), a także modernizację systemów wentylacji i klimatyzacji.

Zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1275 z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, od 1 stycznia 2025 roku wsparcie systemów grzewczych zasilanych paliwami kopalnymi, w tym wymiany systemów na zasilane gazem ziemnym nie jest możliwe.

W zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków, minimalny próg wymaganych oszczędności energii pierwotnej, uwzględniający zakres projektu, wynosi 30%.

Zakres działań w odniesieniu do budynków, urządzeń technicznych lub instalacji i procesów technologicznych musi wynikać z audytów energetycznych. W przypadku projektów kompleksowych wspierane mogą być także elementy niewynikające z audytów energetycznych, jeżeli realizują szersze cele Europejskiego Zielonego Ładu, w tym strategii na rzecz Fali renowacji, np. zwiększenie powierzchni zielonych (zielone dachy, ściany), rozwój elektromobilności, rozwiązania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym, infrastruktura związana z dostępnością, montaż urządzeń do magazynowania energii i służących cyfryzacji budynku. Wsparcie dla elementów wykraczających poza audyt energetyczny będzie możliwe do wysokości 15% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Możliwe jest sfinansowanie w projekcie wydatków na działania edukacyjne w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa lub na współpracę, w tym wymianę wiedzy i doświadczeń oraz konsultacje, z partnerami z innych Państw Członkowskich, kandydujących lub stowarzyszonych, pod warunkiem, że będzie to bezpośrednio związane z realizowanym projektem.

8. Szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć

Przewiduje się konkurencyjny sposób wyboru projektów zgodnie z pkt 5 tiret 1 i tiret 2.

Przedsięwzięcia oceniane będą za pomocą kryteriów horyzontalnych dla Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021 – 2027.

Zarówno kryteria horyzontalne, jak i specyficzne, składają się z grupy kryteriów obligatoryjnych oraz rankingujących.

Kryteria obligatoryjne oceniane będą zerojedynkowo (możliwa ocena: TAK/NIE, a w uzasadnionych wypadkach NIE DOTYCZY). Niespełnienie kryterium (ocena: NIE) eliminuje przedsięwzięcie z możliwości otrzymania dofinansowania. Przedsięwzięcie może zostać wybrane do dofinansowania, jeśli w każdym z kryteriów obligatoryjnych zarówno z grupy kryteriów horyzontalnych, jak i specyficznych, otrzyma ocenę „TAK” lub w uzasadnionych przypadkach „NIE DOTYCZY”.

Kryteria rankingujące są kryteriami punktowymi, a ich celem jest premiowanie określonych cech przedsięwzięć, pożądanych z punktu widzenia zapisów programu. Niespełnienie kryterium (ocena 0 pkt) nie eliminuje przedsięwzięcia z możliwości otrzymania dofinansowania. Liczba zebranych punktów decyduje o pozycji przedsięwzięcia na liście rankingowej. W przypadku uzyskania takiej samej punktacji, o pozycji na liście rankingowej decydują kryteria rozstrzygające wskazane spośród kryteriów rankingujących.

Minimalna liczba punktów wymagana do rekomendowania przedsięwzięcia do wsparcia oraz kolejność kryteriów rozstrzygających zostanie określona w Regulaminie wyboru projektów. Minimalny próg wymagany dla pozytywnej oceny w ramach obszaru wynosi 30% możliwych do uzyskania punktów. Szczegółowe kryteria horyzontalne i specyficzne wraz ze sposobem oceny określone zostały w załącznikach do niniejszego programu priorytetowego:

- Załącznik nr 1 „Kryteria horyzontalne dla Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027 (FENIKS)”
- Załącznik nr 2 „Kryteria wyboru projektów specyficzne dla ostatecznych odbiorców wsparcia w formie Instrumentów Finansowych” FENIKS 2021-2027, Działanie FENX.01.01 Efektywność energetyczna.

9. Postanowienia dodatkowe.

- 1) Obowiązkowym załącznikiem do wniosku o dofinansowanie jest Studium Wykonalności wraz z aktywnym modelem finansowym, opracowane wg instrukcji umieszczonej w pomocy kontekstowej Generators Wniosków o Dofinansowanie (GWD) oraz zgodnie z „Instrukcją sporządzania Studium Wykonalności dla przedsięwzięcia ubiegającego się o dofinansowanie ze środków NFOŚiGW”.
- 2) Do niniejszego programu priorytetowego mają zastosowanie „Zasady udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” (Zasady), a w zakresie finansowania ze środków EFRR/FS mają zastosowanie odpowiednio Zasady z uwzględnieniem Strategii Inwestycyjnej z Elementami Biznes planu w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, Priorytet FENX.01 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności, Działanie FENX.01.01 Efektywność energetyczna, Typ projektu: Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej (wraz z instalacją OZE). Pilotaż w obszarze projektów realizowanych w formule EPC/ESCO (stanowiącej załącznik do „Umowy NR FENX.01.01-IP.01-0001/24-00 o Finansowaniu Projektu „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej (wraz z instalacją OZE). Pilotaż w obszarze poprawy efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej realizowanych w formule EPC/ESCO”.